

Miljödepartementet Regeringskansliet

Remiss om Lokal och regional klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023, M2022/01830

Er beteckning: M2022/01830

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län ställer sig positiv till flera av utredningens förslag men vill också betona vikten av att utveckla och förändra den verksamhet som redan pågår, liksom att ta tillvara kunskap från olika slutförda projekt inom området. Det är viktigt att säkerställa att arbetet med klimatomställningen sker genom arbete i ordinarie strukturer genom med gängse statlig styrning i form av regleringsbrev och resurser till myndigheter på nationell och regional nivå.

Länsstyrelsen lämnar också i det följande några specifika synpunkter.

Förslag 1 Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Länsstyrelsen i Örebro län delar uppfattningen att det regionala och lokala arbetet behöver samordnas i högre grad än idag, men menar också att det uppdraget till viss del redan utförs på Länsstyrelserna, med samverkan genom Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS). Det arbetet kan utvecklas liksom samarbetet med Fossilfritt Sverige och Agenda 2030-samordnaren.

Länsstyrelsen i Örebro instämmer i förslaget till en nationell färdplan. Vi bedömer att det är ett bra arbetssätt, där samordning kan ske av många av nuvarande planer och styrdokument. Det behövs en särskild samordnare för att ta fram färdplanen, men att uppdraget att genomföra den bör ske inom befintliga strukturer.

Förslag 2 Myndighetslyft för kommuners och regioners klimatomställning

Länsstyrelsen i Örebro län anser att det är viktigt att klimatlagen och internationella åtaganden i form av exempelvis Parisavtalet lyfts upp och blir en tydlig grund för andra beslut och åtgärder. Om detta inte görs blir det svårt att nå målen. För att nå dit krävs en samverkan mellan myndigheter, kommuner och regioner. Därför tillstyrker vi förslaget att

utveckla myndigheternas samverkan för att ge förbättrat stöd till kommuner och regioner i klimatomställningen. Vi menar att det effektivaste är att samverkan sker i befintliga strukturer på lokal och regional nivå, men om någon av de föreslagna instanserna ges ett samordningsuppdrag förordar Länsstyrelsen i Örebro län att det ges till Miljömålsrådet. Då blir det tydligt att det inte enbart handlar om städernas omställning utan även om landsbygdens och naturens. Detta gäller även om Rådet för hållbara städer lägger till ”*och samhällen*” till sitt namn.

När det gäller förstärkt uppdrag till statistikmyndigheter delar Länsstyrelsen i Örebro län uppfattningen att det kan finnas anledning att stärka och utveckla statistikuppföljningen.

Förslag 3 Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner

Länsstyrelsen i Örebro län ser positivt på förslaget att tillsätta resurser på kommunal nivå som kan sammanväga olika miljömål och andra hållbarhetsfrågor. Några exempel på olika program och regelverk där sådan sammanvägning behöver ske är arbetet med gestaltad livsmiljö, riksintresseområden samt ordinarie uppgifter inom arbetet med tillstånd och tillsyn med stöd av plan- och bygglagen och miljöbalken.

Förslag 4 Standardiserad redovisning av klimatåtgärder

Länsstyrelsen i Örebro län tillstyrker förslaget, som kan ge större kostnadseffektivitet och tydlighet, under förutsättning att nyttan och kostnadseffektiviteten blir vägledande. Det får inte utvecklas till ytterligare en resurskrävande redovisning.

Förslag 5 Förstärkt uppdrag till Länsstyrelserna

Länsstyrelserna har sedan 2008 haft i uppdrag att genomföra regeringens energi- och klimatpolitik på regional nivå. Länsstyrelserna ska enligt sin instruktion verka för att nationella mål får genomslag i länet och arbeta sektorsövergripande utifrån ett statligt helhetsperspektiv. Länsstyrelserna ska också enligt regleringsbrev samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna. Detta arbete har bäring på många av förslagen i utredningen, och Länsstyrelsen i Örebro län anser att det arbete som utförs dels på de enskilda länsstyrelserna, dels i det väl inarbetade samarbetsorganet LEKS bör kunna utvecklas vidare i linje med förslagen.

Länsstyrelserna har genom åren blivit en viktig aktör i energi- och klimatarbetet på regional nivå. Länsstyrelsen i Örebro län noterar att det finns höga förväntningar på länsstyrelserna, från bland annat kommunerna, om att fortsätta arbetet. För att möjliggöra en långsiktighet i arbetet med att samordna och att utveckla förmågan att stödja och koordinera energi- och klimatarbetet på lokal och regional nivå är ett förstärkt uppdrag och ökad finansiering till länsstyrelserna en viktig grundförutsättning. Länsstyrelsen i Örebro län ställer sig därför bakom utredningens förslag nummer 5.

Förslag 6 och 8 Regional upphandlingssamordning samt Ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Länsstyrelsen i Örebro län känner igen bilden att kommuner och regioner, som utför mycket upphandling, ofta tycker att det är problem med att göra bra upphandlingar (och uppföljningar!) ur klimatsynpunkt. När det gäller exempelvis transporter finns också synpunkter från leverantörsled på hur upphandlingar skulle kunna göras för att bättre driva på klimatomställningen långsiktigt. I Örebro län finns ett samarbete mellan kommunerna i upphandlingsfrågor. Länsstyrelsen i Örebro län deltar i olika mötesplatser och samarbeten för att undersöka och lära om upphandlingsmöjligheter, bland annat i samarbete med Biodriv Öst och Fossilfritt Sverige. Länsstyrelsen i Örebro län tycker att man ska börja med att sammanställa befintliga vägledningarna som rörande ökade klimatkrav i upphandlingen. Därefter föreslår vi att Upphandlingsmyndigheten ges i uppdrag att ta fram vägledningarna på de områden där det saknas.

Förslag 7 Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion

Länsstyrelsen i Örebro län ställer sig positiv till förslaget. Om människor ska kunna ställa om sina transporter krävs det att bra mobilitetslösningar finns på plats. En samordning mellan olika aktörer och funktioner är ett viktigt redskap för att få en hållbar lösning.

Förslag 9 Ökad lokal implementeringsförmåga för kolinbindning via återvätning

Länsstyrelsen i Örebro län tillstyrker förslaget. För att det ska få den effekt man tänker sig kommer det att behövas en viss styrning av vilka typer av jordar som man återväter eller ökar kolinlagring i på andra sätt. Återvätning är en angelägen åtgärd, inte minst därför att metoden både

minskar växthusgasutsläppen och ökar markens kapacitet att motstå klimatförändringarna.

Som exempel på hur andra länder hanterar frågan kan nämnas att Danmark har planer på att 100 000 hektar ska återvätas (vilket är precis vad som föreslås i Vägvalsutredningen *Vägen till en klimatpositiv framtid* (SOU 2020:4). Finland har en väldigt tydlig plan för hur jord- och skogsbruk samt bebyggelse ska ske på olika typer av jordar. Dessa exempel kan ses som förebildliga.

Förslag 10 Utred tillstånds- respektive anmälningsplikt för stora energi- och eleffektanvändare

Länsstyrelsen i Örebro anser att utredningens förslag är bra för att effektivare kunna styra kapacitetsbehovet i elnätet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Anna Olofsson med klimatstrateg Åsa Ödman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Stina Sjölin och enhetschef Jonas Jansson medverkat.